

طراحی الگوی مبلمان شهری چندمنظوره

از منظر پدافند غیرعامل

تألیف:

دکتر علی اکبر پوری رحیم

(نایب رئیس انجمن علمی پدافند غیرعامل ایران)

مهندس حسین خانی

(کارشناس ارشد شهرسازی)

مهندس مهدی بیطرفان

(پژوهشگر دکتری مهندسی عمران)

سرشناسه: خانی - حسین ۱۳۶۴ -
عنوان پدید آورنده: مباحثی طراحی الگوی میلمان شهری چند منظوره از منظر پدافند غیر عامل
تألیف: علی اکبر پوری رحیم - حسین خانی - مهدی بیطرفان
مشخصات نشر: تهران - عمارت پار - موسسه انتشاراتی جهان جام جم ۱۳۹۴ -
مشخصات ظاهری: ۳۱۲ ص رحلی
فهرست نویسی بر اساس: فیپا
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۲۰۴-۵-۹
موضوع: طراحی مکان های امن - مدیریت بحران
شناسه افزوده: بیطرفان - مهدی - علی اکبر پوری رحیم
رده بندی: ۶۲۱/۲۲۰
شماره کتابشناسی: ۳۸۰۸۳۳۷

مباحثی طراحی الگوی میلمان شهری چند منظوره از منظر پدافند غیر عامل

تألیف: علی اکبر پوری رحیم - حسین خانی - مهدی بیطرفان

ناشر: عمارت پارس - ناشر همکار: موسسه انتشاراتی جهان جام جم

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

مدیر تولید و ناظر فنی چاپ: فرزین معتمدی

لیتوگرافی: نقش

چاپ و صحافی: صادق

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

نشانی نشر: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی نژاد غربی، کوی سیمین، پلاک ۵

تلفن: ۶۶۹۲۶۶۳۴ - ۶۶۵۹۶۶۱۸ تلفکس: ۶۶۵۶۵۸۲۵

مراکز توزیع:

۶۶۵۶۶۵۱۲ نشر کتابیران

۶۶۹۴۱۰۳۴ نشر و بخش کوشا

۶۶۴۱۶۶۷۶ نشر دانشبران

۶۶۴۹۲۶۶۳ آکادمی سنجش

۶۶۴۱۸۵۸۶ نشر کتاب دانشگاهی

۶۶۴۶۶۹۷۰ نشر و بخش وارث

WWW.NASHEREJAMEJAM.COM

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از عنوان کتاب و همچنین چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را به هر صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب یا جزوه و حتی برداشت به صورت دستنویس ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۱ قانون حمایت از ناشران تحت پیگرد جدی قانونی قرار می گیرند.

نقش والا و حساس مطالعه در تکامل فردی و اجتماعی که در نهایت به پرورش ابعاد کمال آفرین بشر نیل می کند، انکار ناشدنی است. در بیان اهمیت بنیادین کتاب و کتابخوانی همین بس که خداوند نخستین خطاب به آخرین فرستاده خویش را با «إقرء» آغاز کرده است و تصریحات مؤکد و مکرر مقام معظم رهبری در باب افزایش مطالعه و کتابخوانی همواره بیانگر اهمیت اساسی این ارزش فرهنگی در جامعه ما بوده و ضرورت توجه بیشتر به آن را نشان می دهد.

در روزگار ما که رسانه های گوناگون برای تصرف سرمایه فکر و اندیشه انسان گوی سبقت از یکدیگر می ربایند، وظیفه ای خطیر بر عهده دستگاه های فرهنگی مربوط به حوزه کتاب و کتابخوانی قرار دارد. بدون شک ترویج و گسترش فرهنگ مطالعه مفید در کشور، در گرو حمایت همه جانبه سازمان ها و نهادهای نظام و توجه خاص مسئولان به این امر است.

علم و هنر هر شخص، حاصل تجربه ها و آموخته های اوست. در این مسیر، گذشت زمان نیز بر غنای تجربه اش می افزاید. تا در تلاش او برای آفرینش اثری پر بار و به یاد ماندنی سهمی عظیم داشته باشد. بر همین اصل موسسه انتشاراتی جهان جام جم می کوشد بر پایه رسالتی که در نشر، ترویج و حمایت از علم بر عهده دارد، علاوه بر برپایی همایش های متعدد و نمایشگاه های مختلف، با انتشار مجموعه آثاری در قلمروهای گوناگون علمی، پاسخگوی نیاز هنرجویان و پژوهشگران عزیز باشد. از این رو این موسسه تاکنون کتب بسیاری در زمینه های مختلف فنی و مهندسی و علوم پایه منتشر کرده است.

این اثر هم همچون کتب دیگر سعی بر این داشته تا با دیدی باز و به صورت یکپارچه، تاثیری مثبت و فراگیر جهت بررسی علوم گوناگون در تمام اقشار داشته باشد. امید است با توفیق الهی و حمایت روز افزون شما مخاطبان عزیز سیری مثبت در راستای اعتلای سطح علمی و فرهنگی جامعه داشته باشیم.

فهرست مطالب

فصل اول : کلیات مربوط به میلمان های شهری

۱-۱- بحران و اضطرار	۱۵
۱-۱-۱- بحران	۱۵
۲-۱-۱- تقسیم بندی بحران	۱۶
۲-۱- تعریف جامع مدیریت بحران	۲۰
۳-۱- مبانی مدیریت بحران	۲۰
۱-۳-۱- اهداف مدیریت بحران	۲۲
۴-۱- فرایند یا مراحل مدیریت بحران	۲۲
۱-۴-۱- اقدامات مورد نیاز در مرحله آمادگی پیش از بحران	۲۳
۵-۱- تاریخچه مدیریت بحران	۲۴
۶-۱- بحران و پیش بینی بحران ها	۲۴
۷-۱- نقش مدیریت بحران	۲۵
۱-۷-۱- بحران ناشی از فن آوری	۲۶
۲-۷-۱- بحران های سیاسی	۲۶
۸-۱- الگوی جامع مدیریت بحران (الگوی سلسله مراتبی)	۲۶
۹-۱- شش گام موثر در مدیریت بحران	۲۷
۱۰-۱- پدافند غیر عامل	۳۰
۱۱-۱- پدافند غیر عامل شهری	۳۱
۱۲-۱- اصول و مبانی دفاع غیر عامل در شهرسازی	۳۲
۱۳-۱- چشم انداز دفاع غیر عامل در شهر ایمن	۳۲
۱۴-۱- راهبردهای دفاع غیر عامل در شهرسازی	۳۳
۱۵-۱- ملاحظات دفاع غیر عامل در طراحی شهر ایمن	۳۴
۱۶-۱- نتایج حاصل از پیش بینی مسائل دفاعی شهرسازی	۳۵
۱۷-۱- راهکارهای طراحی شهری در رسیدن به اهداف و اصول پدافند غیر عامل	۳۵
۱-۱۷-۱- الزامات طراحی شهری جهت نیل به طراحی منطبق با دفاع غیر نظامی	۳۶
۱۸-۱- نسل بندی جنگ ها از گذشته تا عصر حاضر	۳۶
۱-۱۸-۱- آسیب های کلی در جنگ های نسل ششم	۳۶
۲-۱۸-۱- آسیب های عمده فیزیکی ناشی از جنگ های نسل ششم	۳۷
۳-۱۸-۱- روحیه حاکم بر فضای جنگ های نسل ششم (مؤلفه های کلی)	۳۷
۱۹-۱- مکان یابی بهینه استقرار عملکردها در فضا	۳۸

۳۸	۲۰-۱- مفهوم مدیریت ریسک
۳۸	۲۰-۱- تفاوت مدیریت بحران با مدیریت ریسک
۳۹	۲۱-۱- تهدید
۳۹	۲۱-۱- سطوح تهدید
۴۰	۲۲-۱- شهر
۴۰	۲۲-۱- فضای شهری
۴۰	۲۲-۲- فضای دفاع پذیر
۴۱	۲۳-۱- سند اصلی مصوب طرح جامع تهران
۴۱	۲۴-۱- مبلمان و فضای سبز شهری
۴۳	۲۵-۱- شهرسازی و مدیریت بحران شهرها
۴۵	۲۶-۱- شهر و مبلمان شهری
۴۶	۲۷-۱- تاریخچه مبلمان شهری در جهان
۴۶	۲۷-۱- پیش از انقلاب صنعتی
۴۷	۲۷-۲- انقلاب صنعتی و پس از آن
۴۸	۲۷-۳- تاریخچه مبلمان شهری در ایران
۴۹	۲۸-۱- نقش مبلمان شهری، سیمای شهر و نیاز شهروندان
۵۰	۲۹-۱- تعریف مبلمان شهری
۵۲	۳۰-۱- اصول کلی و عمده معیارهای مبلمان در طراحی شهری
۵۴	۳۰-۱- تجهیزات کاربردی شهری دارای زیر مجموعه های می باشند که عبارتند از
۵۵	۳۰-۲- تجهیزات ایمنی و آسایش شهری دارای زیر مجموعه های می باشند که عبارت اند از
۵۶	۳۰-۳- تجهیزات زیبا سازی فضای شهری
۵۷	۳۱-۱- لزوم توجه به مبلمان شهری
۶۳	۳۳-۱- مبلمان شهری، معلولین، جانبازان و سالمندان
۶۳	۳۴-۱- نقش سمبل ها و نشانه ها در مبلمان شهری
۶۴	۳۵-۱- رابطه مبلمان شهری، آرامش ذهنی و سلامت روانی
۶۴	۳۶-۱- تأثیر اقلیم، فضای سبز، مصالح، رنگ و ویژگی های هنری در مبلمان شهری
۶۵	۳۷-۱- اهداف طراحی مبلمان شهری
۶۷	۳۸-۱- معیارهای انتخاب مبلمان شهری
۶۹	۳۹-۱- مکان یابی مناسب مبلمان شهری
۶۹	۴۰-۱- لیست مبلمان شهری
۷۰	۴۰-۱- انواع مبلمان شهری
۷۴	۴۱-۱- مبلمان شهری یکپارچه (مبلمان چندمنظوره)

۷۴	۴۲-۱- مبلمان و نحوه نورپردازی
۷۵	۴۳-۱- عملیات روانی و آشوب های شهری
۷۵	۴۳-۱-۱- سرآغاز
۸۱	۴۳-۲- فنون عملیات روانی مورد استفاده در آشوب های شهری
۸۵	۴۳-۳- تخریبگرایی (وندالیسم)
۸۶	۴۳-۴- تخریب گرایی، عامل تاثیرگذار بر طراحی
۸۷	۴۳-۵- طراحی جزییات و مبلمان ضد تخریب
۸۷	۴۴-۱- سه لایه دفاعی
۸۸	۴۴-۱-۱- اولین لایه از دفاع
۸۹	۴۴-۲- لایه دوم دفاعی
۹۱	۴۴-۳- لایه سوم دفاعی
۹۱	۴۵-۱- طراحی هماهنگ با بافت جامعه
۹۲	۴۶-۱- طراحی سیستم مانع
۹۲	۴۶-۱-۱- مسائل مربوط به مانع طراحی سیستم
۹۳	۴۶-۳- تعیین معیارهای طراحی موانع
۹۴	۴۷-۱- مواد و انواع موانع
۹۴	۴۷-۱-۱- مواد
۹۴	۴۸-۱- معیارهای کلی و عمده در طراحی مبلمان شهری
۹۶	۴۸-۱-۱- ضوابط و استانداردها در طراحی عناصر مبلمان شهری
۹۷	۴۸-۲- مهمترین استانداردها در طراحی مبلمان شهری عبارتند
۱۰۰	۴۸-۳- دستورالعمل برای طراحی مبلمان
۱۰۱	۴۸-۴- ایجاد فضاهای امن با کمک گرفتن از مبلمان شهری
۱۰۳	۴۹-۱- ملاحظات طراحی محوطه ها
۱۰۸	۴۹-۱-۱- انواع موانع
۱۰۸	۵۰-۱- بررسی تخصصی تر تعدادی از مبلمان های پر کاربرد شهری و مثال هایی برای آنها
۱۰۸	۵۰-۱-۱- نیمکت و صندلی
۱۱۶	۵۰-۲- بیلبردها و تابلوهای تبلیغاتی
۱۴۸	۵۰-۳- سطل زباله
۱۵۹	۵۰-۴- آبخوری ها
۱۶۲	۵۰-۵- سرویس های بهداشتی
۱۷۳	۵۰-۶- گلدان خیابانی
۱۷۸	۵۰-۷- صندوق صدقات

۱۸۲	۸-۵۰-۱- پرچم
۱۸۹	۹-۵۰-۱- وسایل بازی کودکان
۲۰۵	۱۰-۵۰-۱- نرده ها
۲۰۷	۱۱-۵۰-۱- اشیاء سنگین و درختان
۲۰۷	۱۲-۵۰-۱- موانع آب
۲۰۸	۱۳-۵۰-۱- موانع نیوجرسی
۲۰۸	۱۴-۵۰-۱- نرده ها و دیوارها
۲۰۹	۱۵-۵۰-۱- تقویت مبلمان و لوازم جانبی خیابان
۲۰۹	۱۶-۵۰-۱- بولاردهای جمع
۲۱۰	۱۷-۵۰-۱- مانع NOGO
۲۱۰	۱۸-۵۰-۱- مانع تله ی ببر Trap Tiger
۲۱۱	۱۹-۵۰-۱- وظایف طراحی سایت
۲۱۱	۲۰-۵۰-۱- استراتژی CPTED BASIC
۲۱۴	۲۲-۵۰-۱- باجه های تلفن در فضای باز
۲۱۴	۲۲-۵۰-۱- ایستگاه های اتوبوس
۲۱۵	۲۳-۵۰-۱- سطل زباله و ظروف زباله
۲۱۶	۲۴-۵۰-۱- وسایل بدن سازی پارک
۲۱۷	۳-۲۴-۵۰-۱- اهداف
۲۲۴	۲۵-۵۰-۱- صندوق پست
۲۲۴	۲۶-۵۰-۱- کیوسک تلفن
۲۲۵	۲۷-۵۰-۱- تیر برق و تیر روشنایی
۲۲۸	۲۸-۵۰-۱- کفپوش
۲۲۹	۲۹-۵۰-۱- آتش نشانی
۲۲۹	۳۰-۵۰-۱- محل انتظار مسافر
۲۳۰	۳۱-۵۰-۱- کیوسک:
۲۳۰	۵۱-۱- نتیجه گیری
۲۳۵	۳۱-۵۰-۱- علائم، حروف و تابلوها
۲۳۶	۳۲-۵۰-۱- انواع حفاظ خارجی
۲۳۶	۵۲-۱- اجزای دیگر شهر
۲۳۹	بررسی تخصصی مبلمان های شهری
۲۴۰	۲-۲- مبلمان های مورد مطالعه
۲۴۰	۱-۲-۲- نیمکت

۲۴۶	۲-۲-۲-۲ تابلوهای شهری
۲۴۸	۳-۲-۲-۲ چراغ های روشنایی
۲۵۰	۴-۲-۲-۲ سطل زباله
۲۵۲	۵-۲-۲-۲ گلدان های شهری
۲۵۴	۶-۲-۲-۲ استاپر
۲۵۶	۷-۲-۲-۲ بولاردها
۲۵۷	۸-۲-۲-۲ نرده ها
۲۵۹	۹-۲-۲-۲ ایستگاه های اتوبوس
۲۶۱	۱۰-۲-۲-۲ باغچه ها
۲۶۲	۱۱-۲-۲-۲ پل عابر
۲۶۴	۱۲-۲-۲-۲ فضای سبز و درختان
۲۶۵	۱۳-۲-۲-۲ سنگ های تزئینی روی زمین
۲۶۷	۱۴-۲-۲-۲ کیوسک روزنامه
۲۶۸	۱-۱۴-۲-۲-۲ فرم و شکل
۲۶۹	۱۵-۲-۲-۲ آبنماها
۲۷۱	۳-۲-۲-۲ معایب و مزایای هریک از مبلمان های بررسی شده طبق پرسشنامه ی تکمیل شده
۲۷۱	۱-۳-۲-۲ نیمکت
۲۷۳	
۲۷۳	۳-۳-۲-۲ تیرهای روشنایی
۲۷۴	۴-۳-۲-۲ سطل های زباله مکانیزه
۲۷۵	
۲۷۶	۶-۳-۲-۲ استاپرها
۲۷۷	۷-۳-۲-۲ بولاردها
۲۷۸	۸-۳-۲-۲ نرده ها
۲۷۹	۹-۳-۲-۲ ایستگاه اتوبوس
۲۸۰	۱۰-۳-۲-۲ آبنماها
۲۸۱	۱۱-۳-۲-۲ کیوسک روزنامه
۲۸۲	۱۲-۳-۲-۲ باغچه ها
۲۸۳	۱۳-۳-۲-۲ پل عابر پیاده
۲۸۴	۱۴-۳-۲-۲ فضای سبز
۲۸۴	۱۵-۳-۲-۲ سنگ های تزئینی
۲۸۵	تحلیل مبلمان های شهری

۲۸۵	و ارائه پیشنهادات در ارتباط با آنها
۲۸۶	مقدمه
۲۸۶	۲-۳- ارتباط عوامل اصلی مبلمان با هم
۳۰۰	
۳۰۱	۳-۳- جدول نهایی الگویابی برای تمامی مبلمان ها
۳۰۲	نتیجه گیری و پیشنهادات
۳۰۲	۳-۶- ارائه الگوی طراحی مبلمان های شهری
۳۰۲	۳-۶-۱- فرم و شکل
۳۰۴	۳-۶-۲- چیدمان
۳۰۵	۳-۶-۳- نوع مصالح
۳۰۶	۳-۶-۴- نحوه ی اتصال
۳۰۷	۳-۶-۵- عملکرد
۳۰۸	۳-۷- پیشنهادات در ارتباط با خود مبلمان ها
۳۰۸	۳-۷-۱- نیمکت
۳۰۹	۳-۷-۲- تابلوهای تبلیغاتی
۳۰۹	۳-۷-۳- تیرهای روشنایی
۳۰۹	۳-۷-۴- سطل های زیاله
۳۱۰	۳-۷-۵- گلدان های شهری
۳۱۰	۳-۷-۶- استایرها
۳۱۰	۳-۷-۷- بولاردها
۳۱۰	۳-۷-۸- نرده ها و گاردریل ها
۳۱۱	۳-۷-۹- ایستگاه های اتوبوس
۳۱۱	۳-۷-۱۰- آبنماها
۳۱۱	۳-۷-۱۱- کیوسک ها
۳۱۱	۳-۷-۱۲- باغچه ها
۳۱۲	۳-۷-۱۳- پل عابر
۳۱۲	۳-۷-۱۴- درخت و فضای سبز
۳۱۲	۳-۷-۱۵- سنگ های تزئینی
۳۱۳	منابع و مأخذ

مقدمه

درگیری، آشوب و بحران در طول حیات انسان ها بر کره خاکی وجود داشته است و این بحران ها همواره جان انسان ها را تهدید می کرده است. با نگاهی به تاریخ حیات بشری می توان مشاهده نمود که چه میزان انسان های بی دفاع و بی گناه، آسیب دیده از این درگیری ها و آشوب ها شده اند. در قرون اخیر و پس از پیشرفت های مختلف بشری، ارزش صیانت از انسان ها به عنوان یکی از مهمترین دارایی های هر جامعه، بسیار مورد توجه بوده است. دانش مدیریت بحران که در سال های اخیر به میزان بسیار زیادی در محافل علمی و نظامی مورد توجه قرار گرفته است برگرفته از همین توجه به انسان ها و زندگی آنها بوده است. شهر به عنوان بستر و جایگاه زندگی انسانی نقش فراوانی در رشد و ارتقا حیات انسانی و بشری دارد. از اینرو هرگونه بحران در شهر می تواند شهر و شهروند را تحت الشعاع خود قرار دهد. فضاهای شهری به عنوان مهمترین بخش از شهر، عرصه تعاملات اجتماعی و حضور گسترده انسان ها می باشند که در این حضور اهمیت آنها را بیش از پیش نشان می دهد. هر چه این فضاها کاراتر و دارای تسهیلات بیشتری باشند، به نظر می رسد عرصه حضور انسان های بیشتری می باشند. از جمله تسهیلات مهم در فضاهای شهری، وجود تجهیزات کاربردی از جمله مبلمان شهری می باشند که می توانند عملکرد فضا و میزان حضور شهروندان را تحت تأثیر قرار دهند. به نظر می رسد هر چه این دسته از تجهیزات شهری بتوانند خدمات بهتر و بیشتری را ارائه دهند، می توانند در جهت ارتقا ویژگی های کیفی فضا و در نتیجه حضور انسان ها در آن موثر باشند.

آنچه که در موضوع طراحی و چیدمان این مبلمان ها مهم می باشد، کارایی آنها در شرایط مختلف است. وجود مبلمان های چندمنظوره در فضاهای شهری علاوه بر کارایی فضاها، می توانند از شلوغی و نازیبایی بصری فضاها نیز بکاهند. علاوه بر این با توجه به ویژگی های این مبلمان ها می توان با طراحی و چیدمان درست آنها، در شرایط بحرانی نیز عملکردهای خاصی را از آنها بهره برداری نمود. بنابراین می توان با ارائه الگوهایی برای طراحی و چیدمان فضایی مبلمان های شهری و به خصوص مبلمان های چندمنظوره، علاوه بر افزایش عملکرد آنها در فضای شهری و همچنین در شرایط آرامش جامعه، در شرایط بحرانی و آشوب نیز از آنها علاوه بر کارایی های دیگر، در جهت حفظ جان انسان ها در برابر عوامل خطرآفرین دیگر نیز استفاده نمود.